

Dijete kao scenograf

Žgrablić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:277268>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Katedra za predškolski odgoj

DIJETE KAO SCENOGRAF

MARTINA ŽGRABLIĆ

Završni rad

Pula, 2015.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Katedra za predškolski odgoj

MARTINA ŽGRABLIĆ
DIJETE KAO SCENOGRAF

Završni rad

JMBAG: 0303023007, redovita studentica

Studijski smjer: Predškolski odgoj

Predmet: Lutkarstvo i scenska kultura

Mentor: prof. Breza Žižović

Pula, 30. rujna 2015.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Martina Žgrablić, kandidat za prvostupnika predškolskog odgoja, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student:

U Puli, 13. studenog 2015.

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Martina Žgrablić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Život i djelo hrvatskih skladateljica“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 13.10.2015

Potpis:

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	6
2. DIJETE I SCENSKA UMJETNOST.....	7
2.1. <i>Dijete i lutka</i>	7
2.2. <i>Lutkarski igrokaz</i>	7
2.3. <i>Animacija lutke</i>	8
2.4. <i>Vrste scenskih lutaka</i>	9
3. LUTKARSKA DRAMATURGIJA.....	14
4. SCENOGRAFIJA U LUTKARSKOJ IGRI.....	15
4.1. <i>Mizanscena</i>	15
4.2. <i>Paravan</i>	16
5. DIJETE I SCENOGRAFIJA.....	17
6. DIJETE KAO SCENOGRAF – SCENSKA AKTIVNOST U DJEČJEM VRTIĆU „PINGVIN“.....	19
6.1. <i>Zamišljeni tijek aktivnosti</i>	20
6.2. <i>Priprava za planiranu aktivnost</i>	22
6.3. <i>Opis aktivnosti po danima</i>	28
7. FOTOGRAFIJE S RADIONICE.....	35
8. DJEČJI RADOVI NASTALI NA RADIONICI.....	40
9. ZAKLJUČAK.....	48
10. PRILOZI.....	49
10.1. <i>Pjesma „Ježeva kućica“, Branko Ćopić</i>	49
10.2. <i>Dječje izjave tijekom aktivnosti</i>	56

11. LITERATURA.....	58
SAŽETAK.....	61
SUMMARY.....	62

1. UVOD

Cilj svake dječje predstave trebao bi biti da ona bude dovoljno jasna i jednostavna za dijete, a isto tako zanimljiva i poučna, odnosno prilagođena predškolskoj dobi. Scena mora biti živa i ne smije biti monotona. Predstava mora biti zanimljiva da zainteresira publiku bez obzira na njihovu starost, zanimanje i uvjerenja.

Kroz scenu djeci predstavljamo razne odgojno-obrazovne zadaće, razvijamo maštu, potičemo kreativnost. Kao što sam već spomenula, odgojitelj bi trebao redovito pridonositi razvoju dječje mašte i stvaralačkog duha za što treba puno dobre volje, jer sam odgojitelj osuvremenjuje poučavanje te pridonosi konkretnom iskustvu koje je rezultat same aktivnosti djeteta. Takva bi aktivnost trebala biti stalno prisutna u odgojnim ustanovama jer na taj način djeca upoznaju sebe, svoju maštu, otkrivaju granice u vlastitom stvaralaštvu, uče se grupnom radu, poštivanju tuđih ideja i misli. Tijekom lutkarske igre, od početka do kraja, na sceni vlada ugodna atmosfera, dječji smijeh, pjesma i igra. Na taj način razvijamo dječji potencijal i logiku. Zanimljiv je cijeli taj proces izrade, način na koji djeca pristupaju radu, te u konačnici i samo viđenje scene.

Jedan od razloga zašto sam se odlučila za ovu temu jest taj što su danas predstave sve manje posjećene, više pažnje se posvećuje medijima te su djeca sve manje društveno aktivna. Kroz ovu temu nakratko sam se vratila u vrtićke dane kada sam i sama bila dio te scene, sudjelovala u predstavama te obilazila iste. Mislim da su danas kazališta jako slabo posjećena, a mediji su preuzeli glavnu ulogu u životu djeteta. Osim toga, smatram da bi trebalo više pažnje posvetiti usmjeravanju djece na obilaženje kazališnih predstava.

2. DIJETE I SCENSKA LUTKA

2.1. Dijete i lutka

Svijet lutaka jest svijet beskrajne mašte. Dijete se u lutkarskom svijetu obogaćuje spoznajno i emocionalno. Lutkarska scenska umjetnost oplemenjuje svijet, važna je sastavnica odgoja i obrazovanja i nezaobilazna je u stjecanju socijalnih, kulturnih, etičkih i estetskih vrijednosti.

Svaki predmet koji se kreće i tako daje predodžbu da je živ jest lutka. U lutkarskim metaforama sve je moguće. Lutke izvode sve radnje pa i one koje nije moguće izvesti u realnom svijetu, a njihova je osnovna karakteristika gesta. Kreator lutke zamišlja lutku u određenoj dramskoj situaciji, razmišlja o njenoj funkcionalnosti i likovnoj priči. Lutka nije vjerna kopija čovjeka ili lika kojeg predočava jer je simbolika moćno izražajno sredstvo. Lutka treba biti funkcionalna i lako obavljati sve one radnje koje su za nju predviđene u igri.

Dječju dušu lutka nadahnjuje svojim humorom, simbolikom, lirikom i neposrednošću. Njezina je uloga vrlo bitna u poticanju psihofizičkog razvoja djeteta. Lutka pomaže djetetu u poboljšavanju njegove komunikacije te mu daje i jednu vrstu zaštite iza koje se može sakriti, a isto tako i otkriti svoje osjećaje. Ona ulazi u djetetov svijet mašte u kojem ono samo iznosi pravila i istražuje mogućnosti rješavanja svojih problema.

Prema Pokrivka (1978.) djeca pomoću lutke analiziraju svijet oko sebe i tako bolje razumiju zagonetke koje ih okružuju. Lutka nudi djetetu maštovite situacije, a mašta je djetetu pokretačka energija tvrdi.

2.2. Lutkarski igrokaz

Vukonić – Žunić, Delaš (2006.) navode da je lutkarski igrokaz dragocjen čimbenik predstave ako potiče dječju maštu i radnju, širi polje lutkarske igre. To je kraće dramsko djelo koje je u većini slučajeva namijenjeno djeci i mladima. Lutkarski igrokaz je igrokaz koji se izvodi pomoću lutaka. Ono je izazov za svakog kreativnog odgojitelja i za svako dijete. Kako bi potakli dječju zainteresiranost treba kod djece osvijestiti ono što slušaju i gledaju, razvijati njihovu kreativnost i znatiželju te na taj način potaknuti kod djece stvaralaštvo. Lutkarski igrokazi koji se izvode u vrtiću moraju imati jednostavnu i jasnu radnju.

2.3. Animacija lutke

Prema Ivon (2010.) lutka je neživa. Ona zapravo postaje živa kada ju lutkar oživi svojim pokretom. Igra počinje fizičkim pokretom lutke. Onaj koji se igra preobražava se u lutku, a njegovo težište prelazi u nju. Posuđujući glas lutki on se poistovjećuje s njom bez obzira što je od nje odvojen. Od naizgled bezizražajnih materijala nastaju zahtjevni simboli koji u susretu s drugim lutkama oblikuju novu cjelinu. U tome je zapravo i sama radost otkrivanja i stvaranja, širenje iskustva i bogaćenje osobnosti. Sudionici preuzimaju uloge i na taj način ulaze u zamišljeni dramski svijet.

U početku se dijete igra onih aktivnosti koje su za njega važne i koje mu se događaju u svakodnevnom životu pa ih zato u igri stalno ponavlja. Dijete u igri oponaša odrasle kako nešto rade, kojim redosljedom to rade, katkad i prerađuje ono što se njemu dogodilo. Kasnije kada dijete dostigne određenu psihičku zrelost više nema potrebu samo oponašati odrasle već je sposobno igrati se i onoga za što nema izravno iskustvo. To iskustvo dolazi iz gledanja lutkarske predstave, iz raznoraznih priča, slikovnica, ili pak iz nečeg što je dijete vidjelo na televiziji. Sada je već dijete sposobno unaprijed odrediti što će se igrati te prema tome traži prikladne igračke kao simbole koji mu sada služe kao pomoć u ostvarivanju zamišljene igre. *„Lutkarsko umijeće može se samo djelomično upoznati čitajući knjige. Potrebno je uložiti mnogo truda i vremena za svladavanje osnova lutkarstva. Proces je katkad i naporan, ali nadasve zanimljiv, pun pokušaja, pogrešaka, uspjeha i promašaja. Lutkarstvo je specifičan medij koji ima svoju povijest i svoje zakonitosti, a u sebi integrirane druge umjetnosti (glazbenu, likovnu, književnu i sl.).“ (Vukonić-Žunič, J., Deloš, B., 2006).*

Slika 1. „Animacija lutke“

Izvor: www.ser4kids.com (6.10.2015)

Pokrivka (1985.) kaže da je svijet lutaka svijet poezije humora, satire, fantastike, svijet koji ne poznaje granice između ljudi, životinja, biljaka i predmeta. Scenska lutka može učiniti bezbroj radnji koje nije moguće izvesti u stvarnosti. Lutke mogu plesati, letjeti, pjevati, smijati se, plakati, nestajati i pojavljivati se i smanjivati se, mogućnosti su neograničene. Predmeti počinju „misliti i osjećati“, sunce izlazi i zalazi, cvijeće pred našim očima raste, drveće pleše. Veoma je zanimljivo da u lutkarskoj igri ravnopravno razgovaraju dječak i njegova lopta, cvijet i puž, mjesec i zvijezde. Odnos veličine lutaka često je suprotan onome u realnosti. Svijetom lutaka upravlja lutkar animator. Bez njega je lutka samo prazna forma.

2.4. Vrste scenskih lutaka

Lutke se mogu razvrstavati s obzirom na materijal, način izrade i način rukovanja. Lutka je temeljno izražajno sredstvo lutkarstva. Pridonijet ćemo važnost lutkama koje su namijenjen radu s djecom, a to su: lutke na koncu ili marionete, lutke na štapu, plošne lutke, lutke sjene i ručne lutke.

- **Lutke na koncu ili marionete**

Sam naziv ove vrste lutke potječe od francuskog imena *marion*. Moglo bi se reći da su marionete najzahtjevnije od svih ostalih vrsta lutaka zbog posebnosti izrade i veoma specifičnog načina kretanja. Razlikujemo i nekoliko vrsta marioneta, sicilijanka ili lutka na žici, kopf – schulter i marioneta s više konaca. Marionete se sastoje od figure pokretnih udova, niti konaca i kontrolnog mehanizma koji je najčešće križnog oblika. Niti konca pričvršćene su na mehanizam te s pomoću njih lutkar odlučuje hoće li i kada će lutka oživjeti, sagnuti se, hodati ili samo nepomično stajati.

Slika 2. „Marionete“

Izvor: www.marionete.si (6.10.2015.)

- **Lutke na štapu**

Lutke na štapu najjednostavnije su lutke za animaciju. Svaki predmet koji se natakne na štapić i kojim se animira postaje lutka. Štapne lutke se najčešće izrađuju od papira, kartona, spužve, gume, drva, kaširanog papira itd. Razlikujemo četiri podvrste tih lutaka: lutke bez dodatnih vodilica, lutke na štapu s rukom animatora, javanke i lutke na dva štapa. Lutka na štapu najmanje podliježe pravilima stoga je dobar početak za svakoga tko se želi baviti lutkarstvom.

Slika 3. „Lutke na štapu“

Izvor: www.prakticanzivot.com (6.10.2015.)

- **Plošne lutke**

Sve su plošne lutke dvodimenzionalne. S obzirom da nemaju obujam na pozornici se ne mogu okretati, ali ako ih oslikamo s obje strane mogućnosti animacije i igre na sceni su veće. Mogu biti izrađene bez pokretljivih dijelova, djelomično pokretljivih dijelova ili pak s gibljivim spojevima. Plošna lutka je svaka lutka izrezana od kartona ili šperploče nataknutna na vodilicu.

Slika 4. „Plošne lutke“

Izvor: www.maslacak.hr (6.10.2015.)

- **Lutke sjene**

Lutke sjene veoma su lake za izradu, zanimljive su i imaju snažan učinak na publiku. Lutka sjena za razliku od svih ostalih lutaka nikada nije vidljiva kao objekt, već samo kao iluzija koju stvara svijetlost. Ona kao predmet ne oponaša živo biće već samo njegovu sjenu. Obično su dvodimenzionalne, odnosno plošne i djeluju poput pokretnih sličica. Doživljaj ljepote oblika lutke upotpunjen je kombinacijom svijetla i platna na kojem se projiciraju sjene.

Slika 5. „Lutke sjene“

Izvor: www.webograd.tportal.hr (6.10.2015.)

- **Ručne lutke**

Ručnim lutkama nazivamo sve one lutke za koje je važna lutkareva ruka kako bi ih pokrenula. U tu skupinu lutaka spadaju ginjol lutke, lutke zijevalice te prstolutke.

Ginjol lutka zahtijeva veliku spretnost iako se uopće ne čini toliko zahtjevnom. Animator ju navlači na ruku i mora biti dosta spretnan. Ginjol lutke najčešće imaju haljinice na kojima je stilizirana odjeća, vrlo su lagane za izradu i djeca se rado upuštaju u njihovo stvaranje. Lutke zijevalice se isto tako navlače na ruku animatora, a ističu se po tome što jako i naglo otvaraju usta te se brzo miču. One doslovno zijevaraju kada govore. Vrlo su zahvalne za izradu i za samo korištenje na sceni. Mogu biti napravljene od raznih materijala kao što su papir, karton, svakakve vrste tkanina itd. Lutka koja nastaje čak i kada na prstu nacrtamo neki detalj naziva

se prtolutkom. Također ih možemo napraviti od raznih materijala kao što su rukavice, čarape, spužve itd. Lagane su za izradu te su također veoma simpatične.

Slika 6. „Ručne lutke“

Izvor: www.lightinthebox.com (6.10.2015.)

3. LUTKARSKA DRAMATURGIJA

Pokrivka (1985.) ističe kako dramaturgija lutkarske igre ima i neke svoje osobnosti poput dinamičnosti, preglednosti, jasnoće, cjelovitosti, zanimljivost itd. Metaforično kazivanje na lutkarskoj sceni karakteristika je dramaturgije lutkarske igre za djecu. Na sceni je najbolji logički red iznošenja. Nikako nije preporučljivo opteretiti djecu i njihovu pažnju mnogim i prenatrpanim detaljima te zbivanjima na sceni. Znamo da efekti izvođenja same lutkarske predstave na sceni imaju jako veliku važnost u dramaturgiji lutkarskih igara za djecu. Također je vrlo važno spomenuti da sama scena na kraju krajeva ostavlja veliki utjecaj na publiku, ponekad mnogo više nego sam igrokaz ili lutke. Dijete će pamtiti mnoštvo djece i odraslih svuda okolo, mrak iz kojega dopire glazbena najava, svijetla, otvaranje zavjese, boje, glasove, kretnje i zvukove. *“Lutkarsko kazalište, kada je pravo i jako, nenadomjestiv je čimbenik u odrastanju djeteta.”* (Vukonić-Žunić, Delaš, 2006.)

Slika 7. „Lutkarska dramaturgija“

Izvor: www.matica.hr (6.10.2015.)

4. SCENOGRAFIJA U LUTARSKOJ IGRI

Scenografija je složenica grčkog podrijetla od riječi scene (grčki: σκηνή, što znači pozornica), i riječi grafein (grčki: γραφειν, koja pak znači pisati ili opisati). Scenografija je dakle jednostavno - opis onog što je na pozornici.

Scenografija danas znači vještinu izrade likovne pozadine kazališnog, filmskog ili televizijskog djela. Ova djelatnost se odnosi prvenstveno na likovno osmišljavanje prostora pojedinih činova (u kazalištu), ili kadrova (na filmu), u skladu s tekstualnim predloškom djela kojeg treba prenijeti na scenu te u skladu s teoretskim i praktičnim aspektima predloška. Rad scenografa vezan je uz pojam prostora u kojem će se djelo zbivati, on ga mora osmisliti (izgraditi), promijeniti (po potrebi djela) i smjestiti u njega protagoniste djela. Uloga scenografa je po mnogo čemu slična i koji put analogna ulozi dramaturga. Scenograf je samo dio tima koji osmišljava neko kazališno, filmsko ili televizijsko djelo, on je nužno vezan uz redatelja s kojim zajednički osmišljava realizaciju.

Scenografija danas nije pojam nužno vezan samo uz kazalište, film ili televiziju, danas se to odnosi na svako osmišljavanje prostora namijenjeno nekoj javnoj izvedbi, od izložbi do političkih događanja. Scenografija se seli i u virtualni svijet računalnih igara i programa i za njih treba osmisliti prostor u kojem će se virtualne radnje zbivati.

Scenograf je stvaratelj i realizator likovne opreme predstave. On, u suradnji s redateljem, donosi idejno rješenje za likovno osmišljavanje scenskog prostora pri čemu brine i o arhitekturi prostora, rasvjeti, dekoracijama te svim ostalim vizualnim elementima pozornice. Cjelokupno likovno oblikovanje scenskog prostora nazivamo scenografijom.

„Scenografija je umjetnost likovnog opremanja scenskog prostora i bitna je odrednica pri općem umjetničkom dojmu gledatelja U suvremenom kazalištu prostor za lutkarsku predstavu čine pozornica i paravani.“ (Vukonić – Žunić, Delaš, 2006.)

4.1. Mizanscena

Mizanscena (franc.) je scenski aranžman, odnosno postavljanje na pozornicu, određivanje položaja i kretanja glumaca na pozornici. Taj je izraz puno više upotrebljavan u glumištu za

odrasle nego u lutkarstvu. U lutkarstvu je gotovo neupotrebljiv jer lutke ne priznaju ograničenja u kretanju. Upravo zbog toga lutke i jesu toliko interesantne djeci, jer prkose gravitaciji, lete, padaju, skaču, prevrću se, nestaju, pojavljuju se niotkuda, rastavljaju se i sastavljaju, ništa ih ne može zaustaviti, a pogotovo ne mizanscenska pravila.

4.2. Paravan

Paravan u lutkarskom glumištu znači “pregrada“ koja sakriva glumce od publike. Paravan je često izvezen ili oslikan te se može napraviti od raznih materijala. Najvažnije je da njegova svrha bude potpuna, da sakrije lutkara i učini ga „nevidljivim“ kako bi se djeca fokusirala isključivo na lutke i na njihove pokrete kao da ih nitko iza paravana ne pokreće.

Slika 8. „Bijeli jelen“

Izvor: www.klz.hr (6.10.2015.)

5. DIJETE I SCENOGRAFIJA

Nuditi djetetu krive sadržaje puno je gore od toga da mu ne ponudimo ništa, stoga je vrlo bitno razmisliti i odabrati kvalitetan kazališni proizvod koji će biti prilagođen njegovoj dobi. Kada kažemo kvalitetan mislimo na to da poruka koju dijete može dobiti kroz tu predstavu bude poučna i da ju dijete zna prepoznati. Veoma je bitno da sama scena bude što jednostavnija i djetetu jasna, a opet zanimljiva da ono stekne ugodan doživljaj. Scenski izraz i lutkarstvo područje je kreativnog izričaja djeteta koji je dio procesa učenja i stvaranja nastalog iz unutarnje potrebe djece da se izraze i stvaraju. U odgoju predškolskog djeteta umjetnost igra veoma važnu ulogu. Dijete kroz umjetnost uči o životu preko umjetničkih djela, uči prepoznavati emocionalna stanja, kako svoja tako i drugih, uči ekspresivne tehnike koje omogućuju izražavanje tih emocija te razvija vlastitu kreativnost.

Scenska umjetnost kao sinteza raznih vrsta umjetnosti, glazbene, dramske, plesne, lutkarske, likovne i drugih, omogućuje dovoljno široko područje za poticanje i obogaćivanje cjelokupnog razvoja, optimalno i integrativno angažirajući sve razvojne mogućnosti i sposobnosti djeteta, njegov odgoj i obrazovanje. Scenski izraz i lutkarstvo omogućuje aktivnu ulogu svakog djeteta u doživljavanju, ekspresiji, kreativnom izražaju sebe, socijalnim odnosima. Pri izradi scene veoma je važno poticati dijete na aktivno sudjelovanje u svim aktivnostima jer kroz njih dijete stvara pozitivan odnos prema umjetnosti, razvoju osjećaja za lijepo, razvijaju mašte, razvoju estetike, taktilne, vizualne i auditivne osjetljivosti preko kojih djeci približavamo različita scenska i glazbena djela. Isto tako dijete razvija sve oblike komunikacije i izražavanja, individualne i društvene sposobnosti te oslobađa vlastite potencijale. Kod djeteta se javlja izvanredna stvaralačka snaga koja mu omogućava da živi u jednom zamišljenom svijetu punom različitih uzbuđenja koje proizlazi iz njegove moći opažanja i njegove stvaralačke mašte. Kod pristupanja djetetu u scenskom odgoju treba polaziti od toga da dijete potpuno oslobodimo da se ono osjeća nesmetano i nesputano kako bi iz njega mogla progovarati njegova stvaralačka mašta. Prilikom tog pristupa moramo biti pažljivi i strpljivi jer nisu sva djeca ista. Izrada scene za dijete je zapravo igra, a igra je najvažnija djetetova aktivnost.

„Igra djetetu pomaže da se pomoću mašte seli u svijet slobodniji od onoga u kojemu živi, ona je za njega i ozbiljna djelatnost kroz koju razvija svoju osobnost i socijalizira se, jer kroz igru dijete širi krugove druženja i razumijevanja međuljudskih odnosa, uočava smisao igre i rada s obzirom na pravila, razvija moralne osjećaje.“ (Integriranje umjetnosti u odgoj djece, <https://www.google.hr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=integriranje+umjetnosti+u+odgoj+djece>, 5.10.2015.)

Dijete i scenska igra u posebnom su odnosu, jedno obogaćuje drugo. Kazalište crpi snagu iz dječje igre i stvaralačke mašte, a dijete se scenskom umjetnošću obogaćuje spoznajno i emocionalno te doživljava svijet oko sebe i bogatstvo svijeta u sebi. Scenska umjetnost potiče i razvija kreativne procese u djetetu te igra vrlo važnu odgojnu ulogu. Dijete tijekom izrade scene uči biti kreativno i originalno, uči koristiti različite materijale, oblike i boje. Isto tako, dijete otkriva sposobnost organizacije te osjećaj za lijepo, prepoznaje svoje vještine i sposobnosti, ohrabruje se i razvija osjećaj za timski rad.

Slika 9. „Dijete i scena“

Izvor: www.carobni-grad.hr (6.10.2015.)

6. DIJETE KAO SCENOGRAF – SCENSKA AKTIVNOST U DJEČJEM VRTIĆU PINGVIN

Naziv radionice: “Ježeva kućica”

Trajanje programa: 8 sati

Dobna skupina: 3 do 7 godina

Studentice: Nefat Karla, Žgrablić Martina

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Program radionice:

Radionica je osmišljena za potrebe praktičnog djela završnog rada studentica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Program se sastoji od upoznavanja s pričom „Ježeva kućica“, upoznavanja s materijalom s kojim će se raditi, izrade lutaka zijevalica i štapnih lutaka, izrade scenografije, razvijanja druženja i zajedničke komunikacije različitih generacija kroz rad i igru, razvijanja kreativnosti, mašte, likovnih i verbalnih sposobnosti. Programom je potrebno djecu uvesti u svijet lutkarstva, navesti ih da sami smišljaju vlastite ideje, samostalno stvaraju i oblikuju lutke te stvaraju scenografiju od različitog materijala.

Ciljevi:

- poticati djecu na igru, pokret i kretanje,
- poticati djecu na komunikaciju, kreativnost i likovno izražavanje,
- poticati djecu na imenovanje različitih životinja,
- poticati dječju kompetenciju i donošenje samostalnih odluka,
- poticati djecu na lijepo ponašanje, održavanje reda, čistoće u skupini.

Razvojne zadaće:

- upoznavanje s materijalima i tehnikama,
- poticanje mašte, kreativnosti i stvaralaštva,
- razvoj psihofizičkih funkcija djeteta, osjet vida, dodira,
- razvoj fine motorike šake,
- razvoj psihofizičkih funkcija, percipiranja, pamćenja, mišljenja, mašte, emocija, interesa,
- razvoj pozitivnog odnosa prema radu,
- razvoj sposobnosti vizualne komunikacije, prepoznavanja i imenovanja oblika, tekstura, prostora, ritama, simetrije,
- razvijanje prostornog odnosa i prostorne orijentacije,
- razvijanje samostalnosti i samopouzdanja.

6.1. Zamišljeni tijek aktivnosti

DATUM:	VRIJEME:	PLANIRANA AKTIVNOST:
15.10.2013.	09:00 – 10:00	Upoznavanje s pričom „Ježeva kućica“, čitanje slikovnice, gledanje crtanog filma te skiciranje likova iz priče i skiciranje scene.
16.10.2013.	09:00 – 11:00	Početak izrade lutaka. Potrebno je izraditi šest lutaka, od kojih su dvije zijevalice i četiri štapne lutke.
17.10.2013.	09:00 – 11:00	Planirano je da će djeca dovršiti lutke te osmisliti scenografiju i početi ju izrađivati.
21.10.2013.	09:00 – 11:00	Osmišljavanje i izrada scenografije.

22.09.2013.	09:00 – 10:00	Postavljanje scene te improvizirani igrokaz.
-------------	---------------	--

6.2. Priprava za planiranu aktivnost

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Studij za Predškolski odgoj

Ak. god. 2014./2015.

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU

(Tema: DJETE KAO SCENOGRAF)

Dječji vrtić: „Pingvin“, Pula

Mentorica: Odgojiteljice: Sunčica Vidović

Studentice: Martina Žgrablić, Karla Nefat

Mentor: Breza Žižović

Pula, listopad 2015.

USTANOVA: Dječji vrtić „Pingvin“

BROJ DJECE U SKUPINI: 23

PSIHOFIZIČKE KARAKTERISTIKE DJECE: „Pingvin“ je mješovita vrtićka skupina u kojoj se nalazi 23-oje djece, od toga 10 djevojčica i 13 dječaka, u rasponu od 2,5 godine do 6,4 godine. U skupini nema djece s posebnim potrebama.

MOTIV: Ježeva kućica

LIKOVNO PODRUČJE: oblikovanje u prostoru, prostorno plošno oblikovanje

LIKOVNA TEHNIKA: kombinirana, novinski papir, tempera

LIKOVNI PROBLEM: reljef, ravnoteža

OBLIK RADA: grupni, individualni

METODE RADA: metoda razgovora, metoda analitičkog promatranja, metoda zapažanja

MATERIJALI: karton, drvofigks, lišće, novinski papir, ljepilo, pokrivala za stolove

CILJ:

- razviti interes za likovnu umjetnost,
- razviti interes za slušanje glazbe,
- razviti smisao za popunjavanje prostora,
- poticati kreativnost, likovno izražavanje, održavanje reda i čistoće.

ZADACI:

Odgojni:

- pozitivan odnos prema radu,
- razvijati snalažljivost, zainteresiranost za temu koja se obrađuje,
- pojednostaviti djeci shvaćanje teme i realizaciju,
- poticati samostalnost,
- razvijati znatiželju.

Obrazovni:

- razvijati psihomotoričke sposobnosti,
- upoznavati djecu s metodama rada, poticati kreativnost i razvijati motoriku ruku,
- osigurati djeci aktivnosti putem kojih će doći do spoznaja o temi koja se obrađuje, tema „Ježeva kućica“.

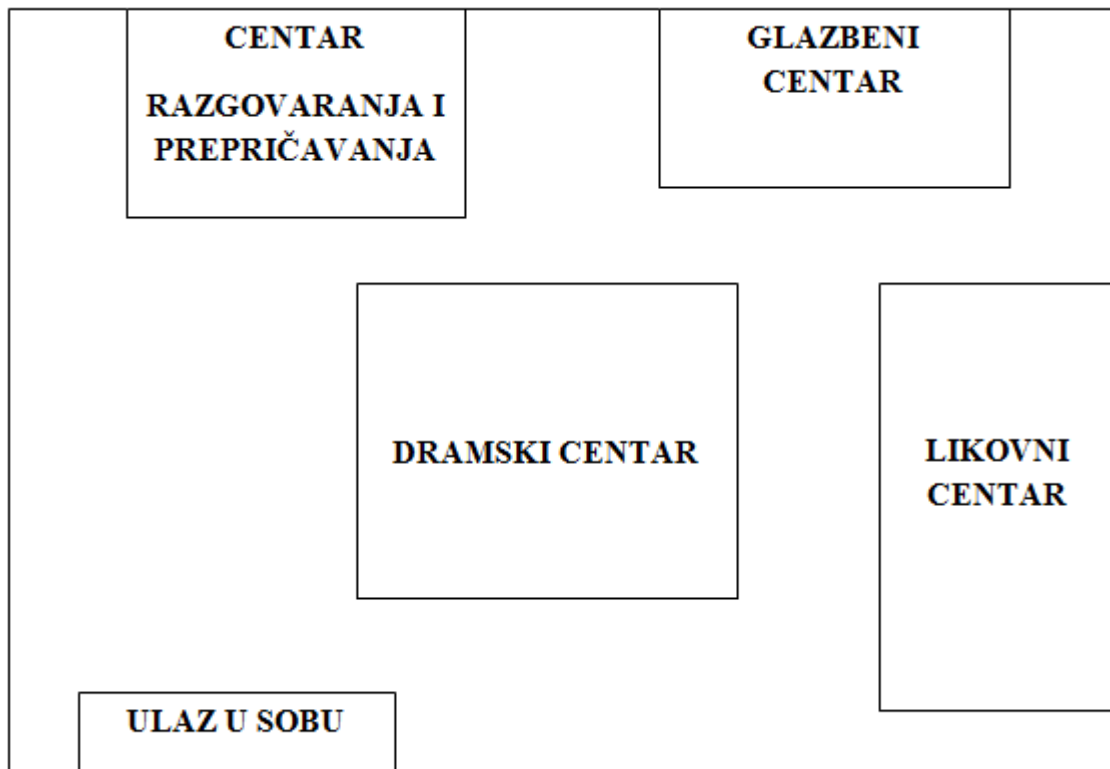
Funkcionalni:

- razvijati samostalnost u radu,
- razvijati upornost, urednost i ustrajnost u radu,
- poticati djecu na red i likovno izražavanje (boja, kontrast svijetlo-tamno, oblik)
- razvijati psihičke funkcije: koncentracija, mašta.

AKTIVNOSTI KOJE SU PRETHODILE: listanje slikovnice „Ježeva kućica“, govorna aktivnost s djecom o životinjama koje žive u šumi, slušanje i gledanje priče „ Ježeva kućica“, razgovor o priči

ORGANIZACIJA PROSTORA I MATERIJALA ZA RAD:

- prije početka aktivnosti pripremamo prostor u kojem će djeca raditi,
- na pod postavimo zaštitu, pripremimo karton, novinski papir, ljepilo, kistove te zaštitnu odjeću za djecu.

Uvodni dio

Na pod se postavlja zaštitno pokrivalo. Pripremamo karton i novinski papir kraj toga, te drvofigs i tempere. Uvodimo djecu u aktivnost koja slijedi. Pričamo im o životinjama iz šume, odnosno priče, gdje žive, gdje se kreću. Zatim nakon uvoda slijedi gledanje i slušanje priče „Ježeva kućica“. Nakon priče upoznajemo djecu sa zadatkom i upućujemo ih kako će taj zadatak što uspješnije odraditi.

Glavni dio:

Djeca započinju s radom. Obilazimo ih, promatramo rad djece te im po potrebi pomažemo i ponovno ih upućujemo. Usmjeravamo ih na rad, po potrebi ponovno objašnjavamo zadatak, što i kako raditi, hrabrimo ih i potičemo neodlučne.

Završni dio: (Evaluacija)

Aktivnost lagano privodimo kraju nakon što primjećujemo da su djeca završila sa svojim radom. Nakon toga zajedno pospremamo materijal i upućujemo ih da operu ruke. Zatim svi zajedno sjednemo za stol te im postavljamo pitanja: Koju tehniku smo danas koristili? Je li vam se svidjelo to što smo radili? Kako vam se sviđa grupni rad? Je li vam lakše raditi kada radite sami ili kada radite grupno? Koje životinje smo danas upoznali?

SREDSTVA I POTICAJI

1. CENTAR RAZGOVARANJA I PREPRIČAVANJA

- razgovaranje o priči „Ježeva kućica“ te prepričavanje iste. Ponavljanje likova iz priče te ponavljanje radnje u priči

2. LIKOVNI CENTAR

- crtanje likova iz priče, olovkama u boji
- bojanje manjih i većih dijelova spužve suhim pastelama
- lijepljenje manjih dijelova spužve na veće dijelove
- punjenje lutaka zijevalica novinskim papirom
- bojanje kartonskih kutija temperom
- lijepljenje novinskog papira na kartonsku kutiju
- lijepljenje krep papira, ukrasnih resica i suhog lišća na platnenu površinu

3. GLAZBENI CENTAR

- puštanje radijske verzije priče „Ježeva kućica“

4. SCENSKI CENTAR

- postavljanje prethodno dovršene scene
- podjela uloga u igrokazu
- čitanje priče iza paravana i gluma djece dok ostali gledaju igrokaz

VRSTE DJELATNOSTI I AKTIVNOSTI

1. ŽIVOTNO – PRAKTIČNE I RADNE AKTIVNOSTI

- poticanje samostalnosti – korištenje ponuđenih materijala i sredstava po raznovrsnim centrima
- pridržavanje pravila ponašanja prilikom grupnog rada
- pospremanje nakon odrađenog zadatka

2. UMJETNIČKO PROMATRANJE, SLUŠANJE, INTERPRETACIJE UMJETNIČKIH TVOREVINA:

- slušanje pjesme „Ježeva kućica“
- gledanje crtanog filma „Ježeva kućica“
- lijepljenje predložaka manjih dijelova spužve (nos, oči, uši, šape, rep itd.) na veće dijelove
- gužvanje i lijepljenje novinskog papira na kartonsku kutiju
- bojanje kartona temperama

3. RAZNOVRSNA ISTRAŽIVANJA I STVARANJA:

- promatranje životinja na predlošcima
- promatranje životinja u slikovnici
- promatranje životinja na prethodno isprintanim slikama
- izrada lutaka i scene

6.3. Opis aktivnosti po danima

1. DAN

Prvi dan naše aktivnosti u vrtiću ja i kolegica Karla Nefat imale smo upoznavanje s djecom te kratki uvod o onome što ćemo raditi sljedećih nekoliko dana. Bilo je različitih reakcija kod djece, dok su neki odmah počeli s postavljanjem pitanja nekolicina njih je samo sjedila i promatrala. Njihove odgojiteljice im nisu htjele ništa previše govoriti o razlogu našeg dolaska, već su taj uvodni dio prepustile nama. U skupini ima više djece od dvije i pol godine do četiri, a nešto manje je predškolaca. Predškolci su se odmah opustili i krenuli s postavljanjem pitanja i pokazali veliku zainteresiranost za naš dolazak. Ubrzo je nastala galama i buka u skupini jer su svi htjeli znati tko smo mi, zašto smo došle, što ćemo raditi. Zajedno s njihovim odgojiteljicama skupile smo ih u krug i svi zajedno smo sjeli na pod. Ja i kolegica Karla sjele smo u sredinu kako bi nas svi vidjeli. Zbog velikog uzbuđenja djece njihove su nam odgojiteljice pomogle da ih stišamo, pošto smo im još bile nove i nepoznate nismo imale utjecaj na njih. Nakon što su se smirili i bili spremni, izvadile smo slikovnicu „Ježeva kućica“ i stavile ju na pod u sredinu kako bi svima bila pregledna. Svi zajedno smo polako listali stranice slikovnice kako bi se upoznali s likovima koji se spominju u pjesmici. Nakon što smo završili s pregledom slikovnice za djecu smo imale pripremljen crtani film „Ježeva kućica“ kako bi utisak na priču bio još bolji. Crtani film pratili su u potpunoj tišini i s puno većom koncentracijom nego što je bila kod listanja slikovnice. Pošto je film trajao samo deset minuta sva su djeca bila koncentrirana. Po završetku filma porazgovarale smo s djecom o priči „Ježeva kućica“. Imali su različite dojmove, iako se svima crtani svidio nije im se svidjelo kako su ježa u priči nazvali „budalom“, zanimalo ih je zašto Ježurka Ježić nije prihvatio ponudu da ostane kod Lije te zašto su sve životinje bile protiv ježa.

Nakon razgovora o priči djeca su sjela za stolove te smo im podjelile olovke u boji i bijele papire. Potom smo im pokazivale slike stvarnih životinja koje su oni imenovali i tako smo još jednom utvrdili koji se sve likovi spominju u priči. Zadatak im je bio da naslikaju ono što ih se najviše dojmilo iz priče. Dok su neki nacrtali sve likove koji se spominju u priči, neki su nacrtali samo ježa i liju, a neki su dodali i ježevu ili lijinu kuću. Na kraju je svaki rad bio jedinstven i poseban. Dogovorili smo se što ćemo raditi sljedeći dan, kakve ćemo lutke izraditi i koje ćemo materijale koristiti. Kako u skupini ima mnogo male djece i ne mogu sami rezati škarcima, odgojiteljice su nam predložile da im mi izrežemo oblike od spužve za sljedeći dan.

Slika 10. „ Djeca pažljivo slušaju upute za crtanje.“

Fotografirala: Karla Nefat

2. DAN

Drugi dan kada smo stigle u vrtić sva su nas djeca dočekala s osmijehom i nestrpljenjem. Ponašali su se kao da nas već dugo znaju i bili su potpuno opušteni. Rasporedile smo djecu po stolovima u tri skupine i dale već izrezane oblike spužve i krede u boji. Njihov je zadatak bio da obojaju već prethodno izrezane dijelove. Mlađoj djeci smo dale veće dijelove spužve dok su se starija djeca pozabavila sitnijim dijelovima kao što su uši, oči, repovi, šapice, bodlje za ježa. Po završetku smo obojane djelove pošpricali lakom za kosu kako bi fiksirali boju za spužvu. Zaštitili smo jedan stol ceradom gdje smo odložili pošpricane dijelove da se suše.

Nakon desetak minuta, kada su se dijelovi osušili, djeca su pomoću ljepila spajala prednje i stražnje dijelove trupa kako bi dobili oblik tijela svake životinje. Objasnile smo im da trebaju puštati rupe veličine šake kako bi kasnije mogli napuniti lutke.

Kroz aktivnost su djeca postavljala pitanja kao primjerice:

- Leon: Zašto mi sad lijepimo patku kada ona nije bila u priči? (lijepili su vuka)
- Diego: Hoće to bit prave pravcate lutke?
- Nika: Bit će lutke i bit će kazališta.
- Nikolas: Volim ježa.

Slika 11. „ Bojanje spužvi kredama u boji“

Fotografirala: Martina Žgrablić

Aktivnost je protekla u odličnom raspoloženju. Iznenadila nas je njihova velika zainteresiranost za zadatak pa su nam odgojiteljice objasnile da puno rade s njima na likovnom području, od svakodnevnih likovnih aktivnosti pa do likovnih radionica petkom. Sva su djeca bila uporna i ustrajna u obavljanju zadatka. Trudili su se da svaki zadatak obave uspješno i do kraja.

3. DAN

Treći dan nam je bilo u planu dovršiti lutke. Donijele smo novinski papir za njihovo punjenje i ostatke spužve. Najprije smo zaštitile stolove i rasporedile materijal po stolovima. Djeca su novinski papir trgala na manje dijelove i od toga su gužvanjem radili loptice pomoću kojih smo punili lutke kako bi one dobile obujam. Nakon što su napunili lutke one su bile spremne za ljepljenje sitnijih dijelova na njih. Uz našu asistenciju lijepili su sitnije dijelove pomoću kojih su lutke dobile svoj pravi izgled, divlja svinja dobila je kljove, jež je imao bodlje, a vuk veliki rep. Kako smo s lutkama brzo završili krenuli smo u osmišljavanje scene. Djeca su davala ideje kako će izgledat scenografija. Imali su razne prijedloge, poput:

-David: Super bi bilo da donesemo drvo iz šume i da ga stavimo u vrtić.

-Lucija: Ja želim da donesemo lišće izvana pa da bude baš prava šuma.

-Leon: Ja bi da napravimo sami drvo ježu.

Ja i kolegica Karla Nefat smo im donijele nekoliko kartonskih kutija koje smo imale u planu iskoristiti za scenu nakon što ih djeca oboje. Kroz razgovor s djecom, pažljivo smo slušale svaki njihov prijedlog i želje pa smo tako došli na zajedničku ideju. Pošto su djeca imala želju da napravimo drvo za ježa, kutiju smo rastvorili i zarolali u oblik tuljka kako bi što više ličila deblu. Kolegica Karla je izrađivala deblo s jednom skupinom djece, dok sam ja s drugom skupinom radila lijinu kuću. Uz pomoć kolegice Karle djeca su rastvorila kartonsku kutiju pa su ju pritiskanjem pokušali što više omekšati kako bi ju lakše savili. Potom su ju zalijepili silikonskim ljepilom. Nakon toga „deblo“ je bilo spremno za bojanje pa im je podijelila posudice sa smeđom bojom i kistove. Za to vrijeme ja sam sa svojom skupinom djece izrađivala lijinu kuću. Najprije su djeca gužvala novinski papir u različite nepravilne oblike. Kada su završila s gužvanjem lijepili su ga uz pomoć drvofiksa na kartonsku kutiju kako bi dobila oblik stijene i pritom predstavljala „lijinu kuću“. Zadatak su obavljali uspješno u veselom raspoloženju.

Slika 12. „Izrađivanje brloga za liju“

Fotografirala: Karla Nefat

Kada smo dovršili brloge išli smo u šetnju u šumu i tamo smo skupljali lišće za scenu, što je bila njihova želja. Djeca su bila jako sretna vani, godio im je zrak i igra na otvorenom. Nakon šetnje vratili smo se u vrtić i stavili lišće na sušenje za sljedeći dan.

Slika 13. „Djeca beru lišće za izradu scene“

Fotografirala: Martina Žgrablić

4. DAN

Četvrti dan u vrtić smo donijele veliku bijelu plahtu koja će nam služiti kao paravan u igrokazu, odnosno šuma. Pošto je plahta bila prilično velika rastegnule smo ju na pod kako bi sva djeca mogla sudjelovati u izradi paravana. Uz plahtu, djeci smo još donijele smeđi krep papir, zelene tanke trakice i drvofigs kojim ćemo materijal pričvrstiti za plahtu. Odlučili smo da će zelene trakice predstavljati travu, smeđi papir stabla te lišće koje smo dan prije skupili bit će krošnje na stablima. Kidanjem krep papira stvarali su debla koja su drvofigsom pričvršćivali na plahtu. Na kraju je i „trave“ i lišća i „stabala“ bilo po cijeloj plahti te je paravan ispao pravo umjetničko djelo.

Kao i svaki prijašnji zadatak i ovaj su djeca uspješno savladala i s veseljem smo aktivnost priveli kraju.

Slika 14. „Paravan u izradi“

Fotografirala: Martina Žgrablić

5. DAN

Peti dan je bio zadnji dan naše radionice. Današnji je zadatak bio postavljanje scene. Imali smo poprilično poteškoća s postavljanjem paravana pošto je bio prilično velik, a njihova soba dnevnog boravka dosta mala. Na kraju se sve pretvorilo u smijeh i zabavu i ipak smo nekako uspjeli naći mjesto i zakačiti paravan. Postavili smo „brloge“ ispred paravana i naša scena bila je spremna. Vladalo je veliko uzbuđenje i galama. Neka djeca nisu htjela sudjelovati u

igrokazu pa su sjela na pod ispred scene i gledala igrokaz. Nekoliko njih je odmah imalo želju glumiti te su s veseljem potrčali iza paravana s odabranim lutkama. Dok su se pripremali pustili smo im laganu glazbu na kazetofonu, a odgojiteljica im je čitala priču „Ježeva kućica“ u pozadini. Pošto su bili previše uzbuđeni i htjeli glumiti više im nismo pričali priču već smo im pustili radijsku verziju priče i dali im vremena za igru s lutkama. Dok su neki sjedili na podu i listali slikovnicu drugi su trčali po sobi s lutkama uz smijeh i veselje. Tu je naše druženje s malim „pingvinima“ završilo.

Na kraju možemo reći da su djeca obavila svoj zadatak i više nego odlično. Bili su veoma uporni i svaki zadatak su sa strpljenjem priveli kraju.

Slika 15. „Postavljanje scene“

Fotografirala: Karla Nefat

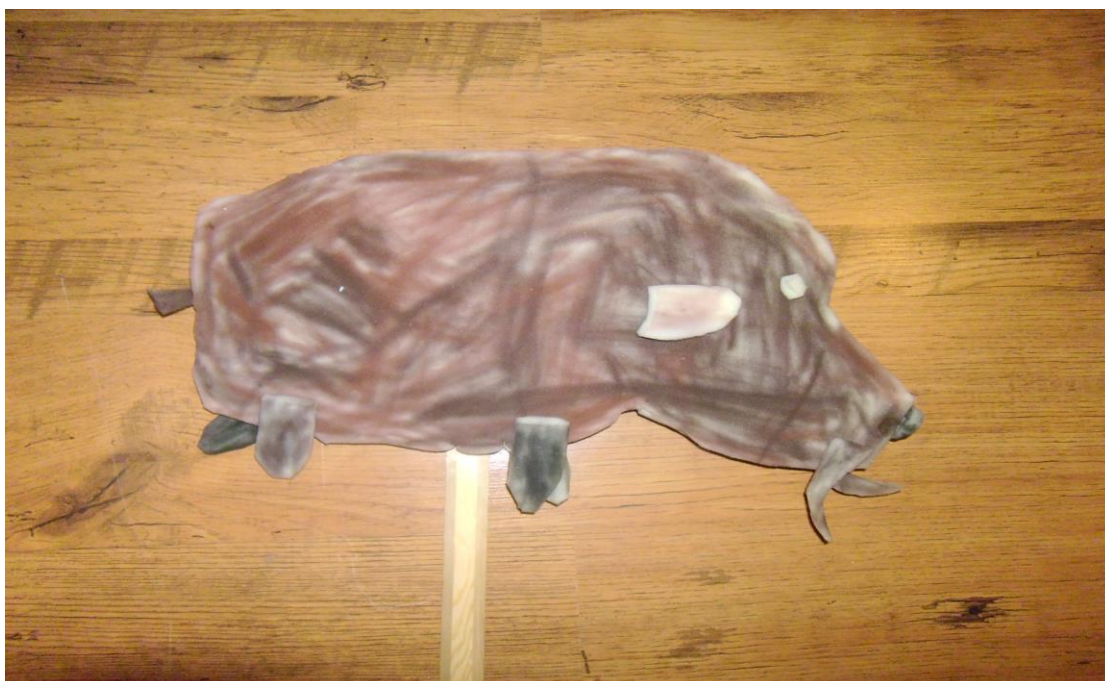
7. FOTOGRAFIJE S RADIONICE

Slika 16. L.S., D.G., S.K., L.J. 3,1-5,3 god., „Medo“, štapna lutka, izrađena od spužve, punjena novinskim papirom. Tehnika kojom su bojali su krede u boji.

Slika 17. D.K., N.K., I.M., L.Š. 4,1-5,5 god., „Vuk“, štapna lutka, korištena ista tehnika i metoda kao i kod medvjeda.

Slika 18. M.M., T.M., L.B., R.P. 4,3-6,4 god., „Divlja svinja“, štapna lutka.

Slika 19. A.B., S.M., L.B., R.P. 4-6,4 god., „Zec“, štapna lutka.

Slika 20. I.J., E.K., A.P. 2,9-4,6 god., „Lija“, lutka zijevalica, punjena novinskim papirom. Za izradu smo koristili stare majice i tkanine. Rep, uši, oči i nogice su djeca prethodno izrezala i obojala kredama, te smo ih nakon toga lijepili na tijelo.

Slika 21. L.J.O., E.K., P.J. 2,6-3,5 god., „Ježurka Ježić“, lutka zijevalica, izrađena isto kao i lutka lije.

Slika 22. D.M., A.B., N.B., I.J., S.M., L.B., E.P., R.P. 3,7-5,3 god., „Lijina kućica“, brlog. Za izradu smo koristili kartonsku kutiju i novinski papir. Gužvanjem novinskog papira su djeca napravila nepravilne oblike koje smo potom drvofiksom nalijepili na kutiju kako bi dobili oblik stijene.

Slika 23. M.M., L.K., L.B., R.M., N.K., A.K., L.P., E.K. 2,9-6,3 god., „Kućica Ježurke Ježić“. Kod izrade smo također koristili kartonsku kutiju, tempere u boji te suho lišće. Kartonsku kutiju smo najprije rastvorili i zarolali kako bi dobili oblik debla a potom su ju djeca bojala smeđom temperom. Nakon sušenja nalijepili smo lišće uz pomoć drvofiksa.

Slika 24. Sva su djeca sudjelovala u izradi, 2,6-6,4 god., „Paravan za igrokaz Ježeva kućica“.
Za izradu smo koristili bijelu plahu, smeđi krep papir, zelene tanke trakice, suho lišće i drvofigks. Dijeca su kidanjem pravila oblik stabla koji smo potom lijepili uz pomoć drvofigksa, zatim smo dodali suho lišće kao krošnjje i zelene trakice kao travu.

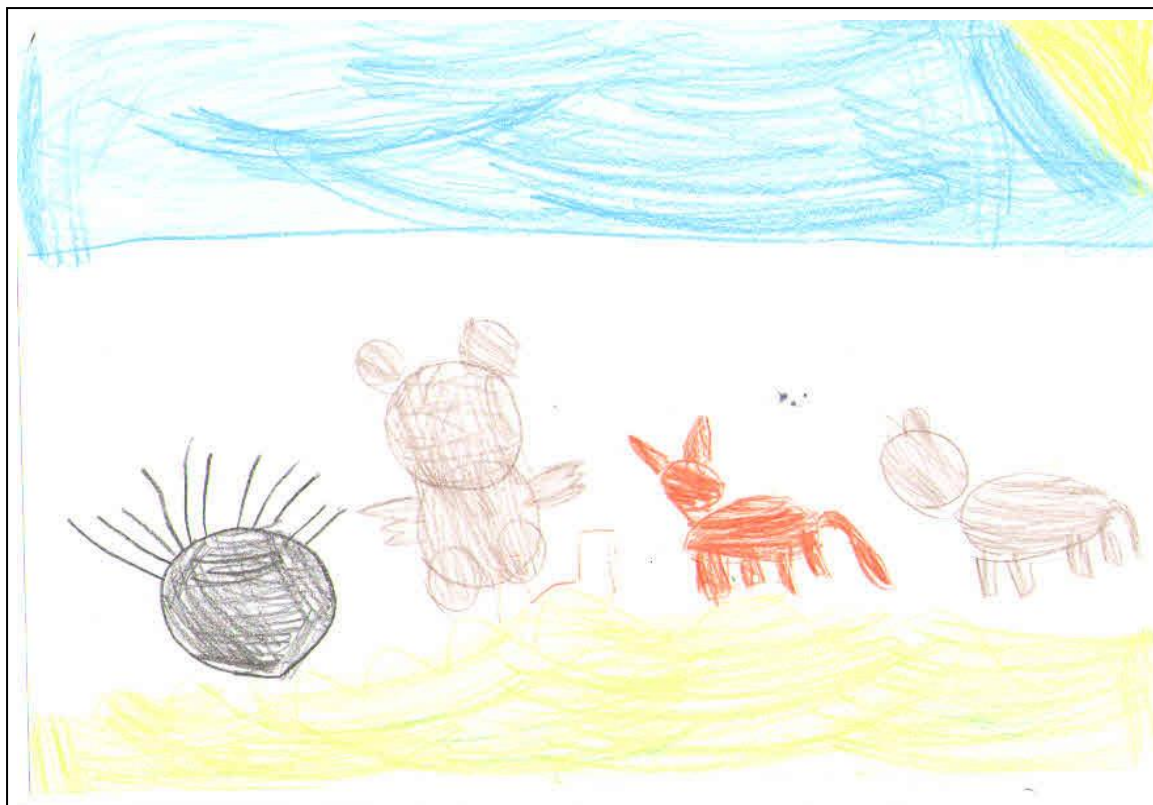

Slika 25. „Gotova scena za igrokaz Ježeva kućica“.

8. DJEČJI RADOVI NASTALI NA RADIONICI

*Slika 26. D.G. 4,7 god., „Ježurka Ježić i Lija razgovaraju ispred ježeve kućice“
Tehnika: olovke u boji. Dijete koristi nježne linije i poteze olovkom, koristi smeđu i crnu boju što može ukazivati na povučenost. Na slici nema puno detalja, nema proporcionalnosti. Rad je smješten u desni kut.*

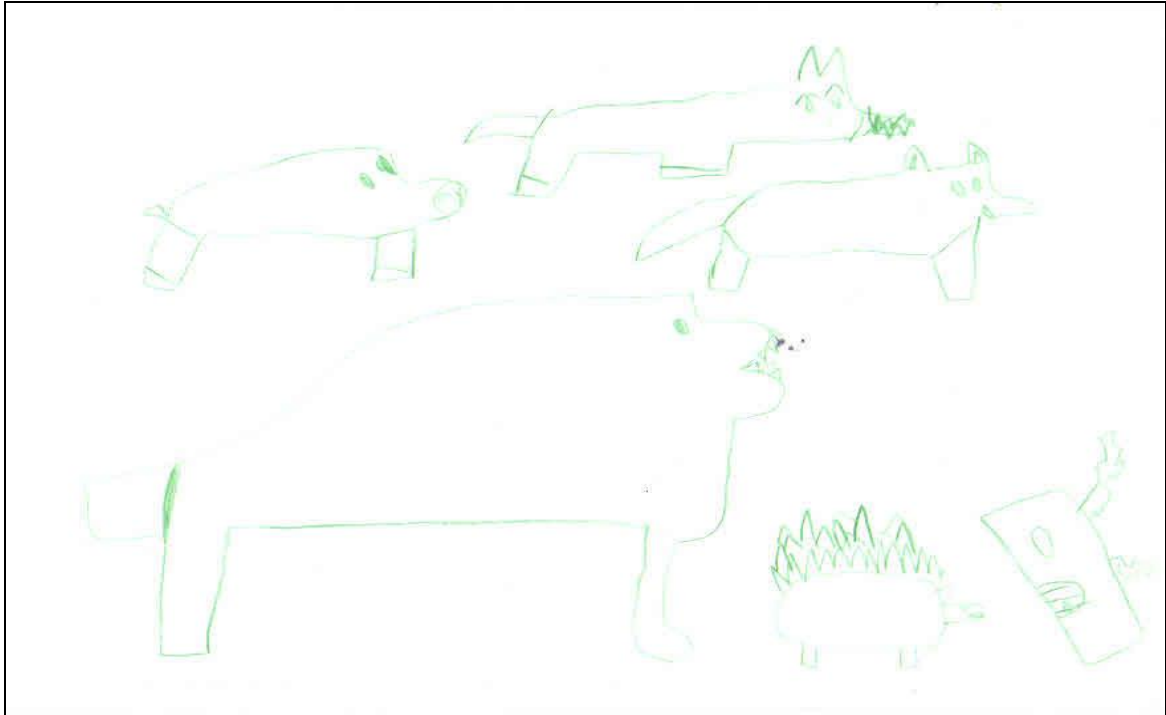
Slika 27. S.K. 5,3 god., „Ježurka ježić, priča“

Tehnika: olovke u boji. Na ovom crtežu možemo vidjeti puno detalja što nam govori da se dijete trudi. Linije su jake i čvrste što je znak sigurnosti i samopouzdanja. Vidimo liniju neba i liniju tla. Dijete je nacrtalo sve likove iz priče.

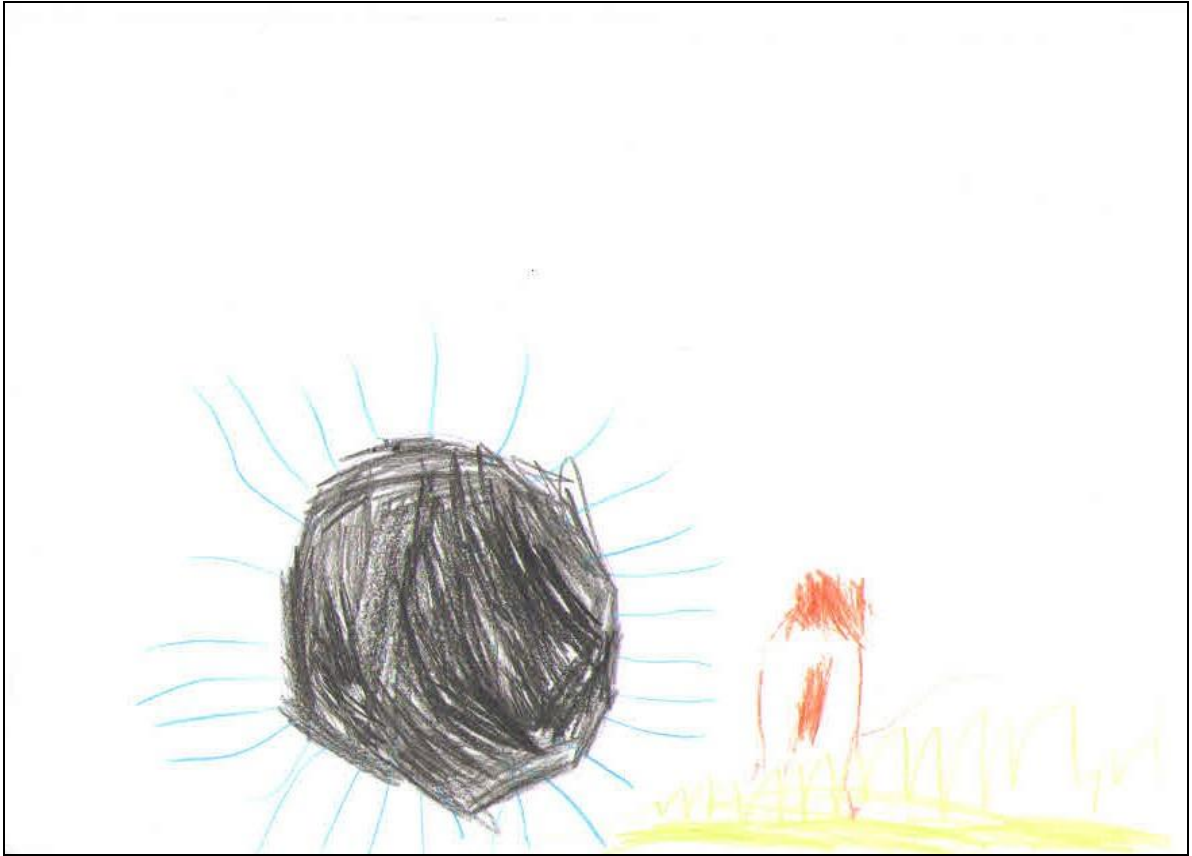
Slika 28. L.S. 4,6 god., „Medo, lija i jež idu kroz šumu“

Tehnika: olovke u boji. Rad je prilično detaljan i uredan. Dijete koristi boje, likovi na slici su prepoznatljivi.. Crte su jake i izražene. Crtež je potpun, likovi obojani i jasni.

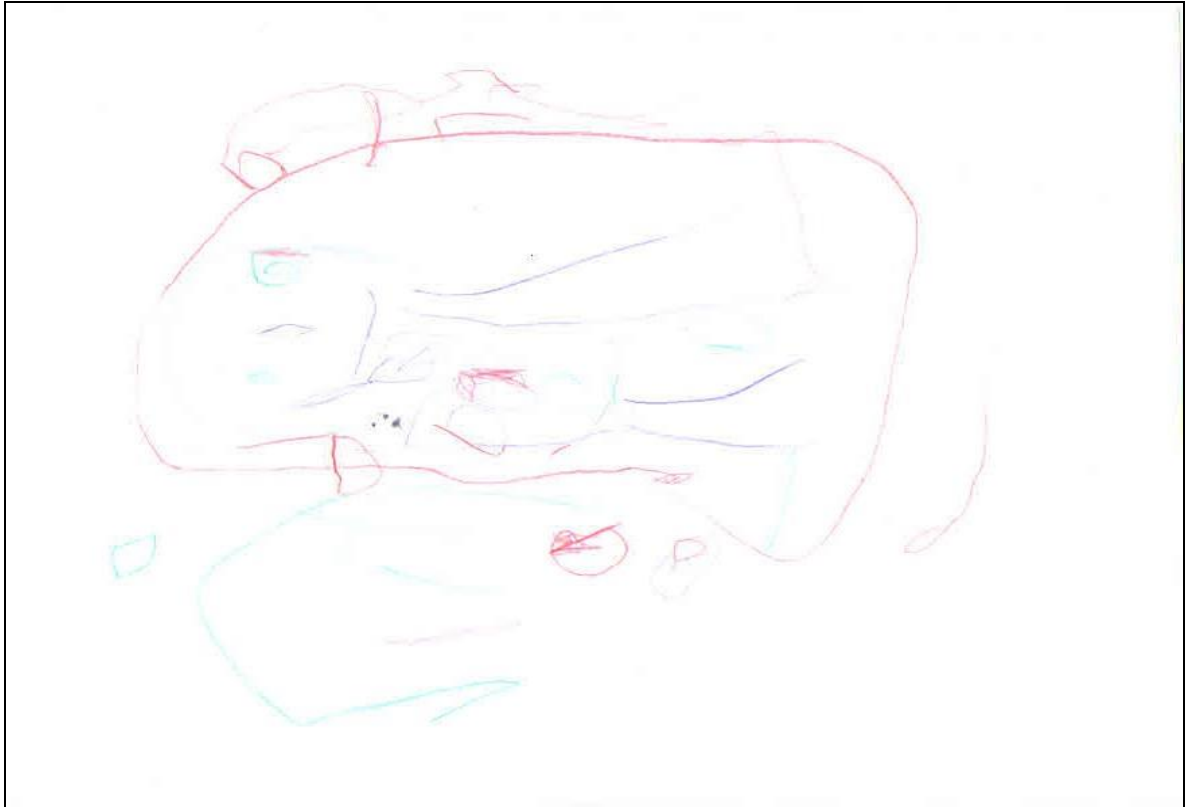
*Slika 29. D.K. 4,1 god., „Divlja svinja, lija i medvjed dolaze kod Ježurke Ježić“
Tehnika: olovke u boji. Dijete crta sve u jednoj boji. Koristi zelenu boju. Vidimo da dijete crta uši, zube, nos, bodlje što nam ukazuje da dijete primjećuje detalje na likovima. Papir je ispunjen.*

Slika 30. N.K. 4,5 god., „Jež i njegov brlog“

Tehnika: olovke u boji. U ovom radu možemo vidjeti jake linije i pritisak na papir. Jež je u prvom planu kao glavni lik u priči. Nema proporcionalnosti. Vidimo liniju tla. Dijete rad smješta u sredinu papira kao i većina djece u toj dobi.

Slika 31. L.J. 3,1 god., Ježurka Ježić“

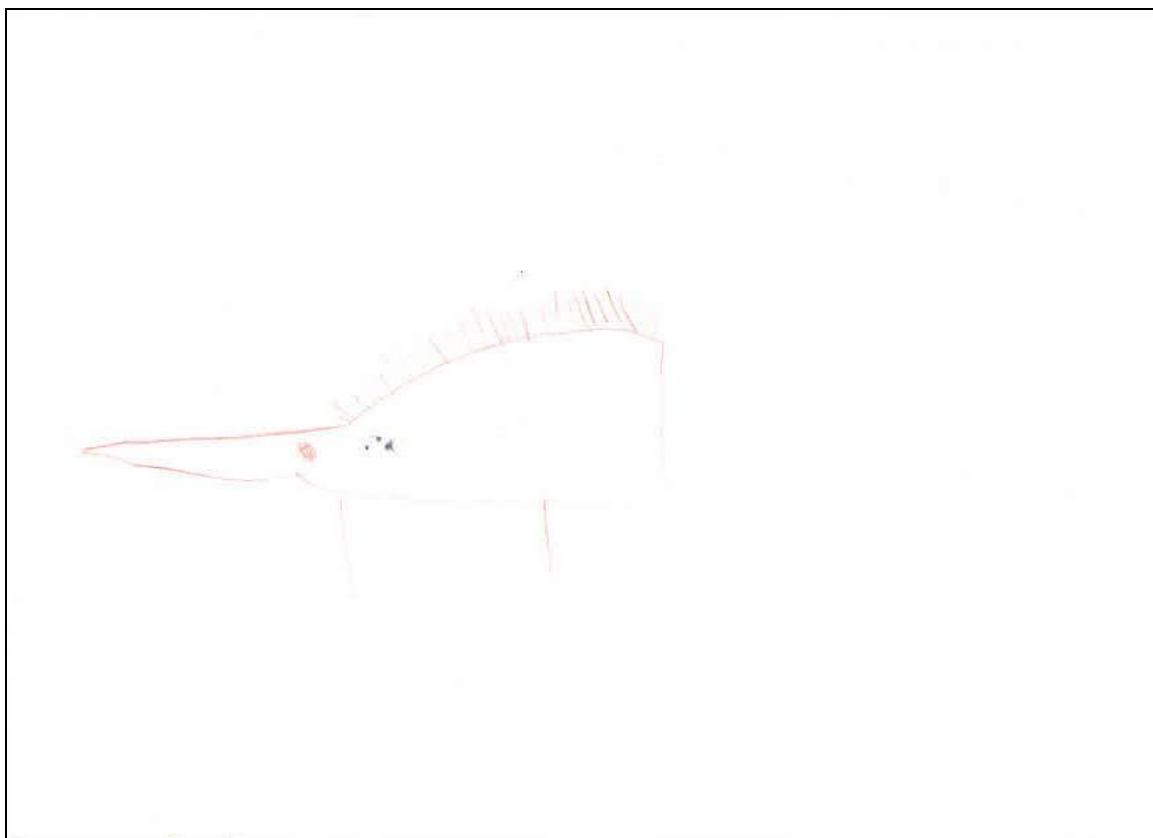
Tehnika: olovke u boji. Dijete je još uvijek u fazi šaranja. Na slici se prepoznaju neki oblici poput krugova. Crtež je smješten u središte. Linije su tanke i nesigurne. Nema pritiska na papir. Dijete u toj dobi još uvijek ne crta određenu stvar već crta da se zabavi.

Slika 32. I.M. 5,5 god., „Jež i lija razgovaraju“

Tehnika: olovke u boji. Crtež je jasan i čist. Dijete crta na sredini što je znak da je sigurno u ono što radi. Linije su jake, čvrste i debele. Primjećujemo nedostatak detalja na slici, likovi nemaju oči, uši, nos.

Slika 33. L.Š. 4,3 god., „Jež“

Tehnika: olovke u boji. Linije su tanke i jedva vidljive što može biti znak nesigurnosti. Crtež je smješten u središte papira. Na crtežu nema previše detalja, vidimo samo ježa koji je ujedno i glavni lik u priči. Koristi samo smeđu boju.

9. ZAKLJUČAK

Scenografija je zapravo opis onoga što je na pozornici. Ona danas znači vještinu izrade likovne pozadine kazališnog, filmskog ili televizijskog djela. Vrlo je važno spomenuti da sama scena ostavlja velik dojam na publiku, ponekad mnogo više nego sam igrokaz ili lutka. Scenski izraz i lutkarstvo područje je kreativnog izričaja djeteta koji je dio procesa učenja i stvaranja nastalog iz unutarnje potrebe djece da se izraze i stvaraju. Dijete kroz sam proces izrade razvija sve oblike komunikacije i izražavanja, individualne i društvene sposobnosti. Izrada scene za dijete je zapravo igra u kojoj ono oslobađa svoju maštu i kreativnost.

Na kraju svega mogu reći da je aktivnost u vrtiću protekla i više nego dobro. Iako sam na početku bila sumnjičava prema svemu s obzirom da smo imali vrlo malo vremena za provesti aktivnost, na kraju sam shvatila koliko su ta djeca zapravo likovno sposobna i zainteresirana. Razlog tome su likovne radionice koje odgojiteljice provode jednom tjedno s djecom, tako da su sva djeca podjednaka, odnosno s jednakom zainteresiranošću su pristupili zadatku i mali i veliki. Sve zadatke su obavljali bez poteškoća. Iznenadilo me kako su djeca s jednakom željom za radom pristupila izradi lutaka i izradi scene, iako sam isprva mislila da će im zanimljiviji dio biti izrada lutaka. Tijekom cijele su radionice bili veoma zainteresirani i uporni i svaki zadatak su obavljali do kraja što je na kraju krajeva dovelo do uspješne realizacije cijele radionice. Nakon postavljanja scene neki su odmah počeli s glumom dok su ostali sjeli i promatrali improvizaciju igrokaza. Kroz ovu aktivnost shvatila sam koliko je zapravo velika i neograničena dječja mašta. Ušla sam zajedno s njima u taj jedan drugi svijet u kojem nema prepreka. Svako dijete ima svoju maštu te svojim likovnim izričajem iskazuje svoju osobnost. Dječje zapreke u mašti nisu ograničenje i upravo u tome leži bogatstvo njihove umjetnosti. Djeca su slobodna, iskrena, neiskvarena i zato su njihova djela umjetnost. Iznenadila sam se kako su djeca s lakoćom i strašću pristupila zadatku, pošto znamo koliko je kazalište i proces izrade cijele lutkarske predstave kompleksan i složen proces i za one koji se time bave. Upravo u tome leži veličina dječje mašte, kreativnosti i domišljatosti. Maštovitost je zapravo vrlina koju nažalost s odrastanjem gubimo i zanemarujemo. Igra i kreativnost omogućuju djeci da na neopterećen i prirodan način ruše sve granice nemogućega bez straha od pogreške.

10. PRILOZI

10.1. Pjesma „Ježeva kućica“ Branko Ćopić

SLAVNI LOVAC

Po šumi, širom, bez staze, puta
Ježurka Ježić povazdan luta.
Lovom se bavi često ga vide,
s trista kopalja na juriš ide.
I vuk i medo, pa čak i – ovca,
poznaju ježa, slavnoga lovca.
Jastreb ga štuje, vuk mu se sklanja,
zmija ga šarka po svu noć sanja.
Pred njim dan hoda, širi se strava,
njegovim tragom putuje slava.

LIJINO PISMO

Jednoga dana, vidjeli nismo,
Ježić je, kažu, dobio pismo.
Medeno pismo, pričao meca,
stiglo u torbi poštara zeca.
Adresa kratka, slova k'o jaja:
"Za druga Ježa
Na kraju gaja".
U pismu piše:
"Ježurka, brate, sanjam te često i
mislim na te.
Evo ti pišem iz kamenjara guskinim perom.
Divno li šara!
Dođi na ručak u moju logu, požuri samo,
ne žali nogu.
Sa punim loncem i masnim brkom

čekat ću na te, požuri trkom.
Nježno te grli medena lica
i pozdrav šalje lisica Mica"
Jež se veseli: – Na gozbu, veli,
tu šale nema, hajd da se sprema.
Ježurka Ježić lukavo škilji,
pregleda bodlje i svaku šilji.
- Ako bi usput došlo do boja,
nek bude spremna obrana moja.

KOD LIJINE KUĆE

Sunčani krug se u zenit dig'o
kad je Ježurka do lije stig'o.
Pred kućom- logom, kamenog zida,
Ježurka Ježić svoj šešir skida,
klanja se, smješka, kavalir pravi,
biranom frazom lisicu zdravi:
- Dobar dan, lijo, vrlino čista,
klanjam se tebi, sa bodlja trista.
Nek perje pijetla krasí tvoj dom,
kokoš nek sjedi u loncu tvom!
Guskino krilo lepeza tvoja,
a jastuk meki patkica koja.
Živjela vječno u miru, sreći,
nikada lavež ne čula pseći.
I još ti ovo na kraju velim:
ja sam za ručak trbuhom cijelim!
Otpoče ručak čaroban, bajni.
I jež i lija od masti sjajni.
Jelo za jelom samo se niže,
Ježurka često zdravicu diže:
u zdravlje lije i njene kuće,
za pogibiju lovčeva Žuće.

Niže se ručak četverosatni,
zategnu trbuh k'o bubanj ratni.

NOĆ

Evo i noći, nad šumom cijelom
nadvi se suton sa modrim velom
Promakne samo leptiri koji
i vjetar noćnik listove broji.
Utihnu šuma, nestade graje,
mačaka divljih oči se sjaje.
Skitnica svitac svjetiljku pali,
čarobnim sjajem putanju žali.
A sova huknu svoj ratni zov:
- Držite se, ptice, počinje lov!

RASTANAK

Ježić se diže, njuškicu briše.
-Ja moram kući, dosta je više.
Dobro je bilo, na stranu šala,
lisice draga, e, baš ti hvala.
-Moja je kuća čvrsta k'o grad,
prenoći u njoj – Kuda ćeš sad?
Tako ga lija na konak sladi
a jež se brani, šta da se radi:
-Zahvaljujem se pozivu tvom,
al' mi je draži moj skromni dom!
-Ostani kume, lija sve guče,
moli ga, zove, za ruku vuče.
Al' jež tvrdoglav, osta pri svom
- Draži je meni moj skromni dom!
Šušte i šumom jež mjeri put,
kroz granje mjesec svijetli mu put.

Ide jež, gundā, dok zvijezde sjaju:

- Kućico moja, najljepši raju!

POTJERA

Ostade lija, misli se: – Vraga,

što mu je kuća toliko draga?

Kad ježi tako žudi za njom,

bit' će to, bogme, bogati dom.

Još ima možda od perja pod,

pečene ševe krase mu svod.

Ta kuća, vjerujem obiljem sja.

Poći ću, kradom da vidim ja.

VUK

Požuri lija, nečujna sjena,

paperje meko noga je njena.

Dok juri tako uz grobni muk,

pred njom na stazi, stvori se vuk.

-Grrr, kuda žuriš, kaži-der lovcu;

možda si negdje pronašla ovcu?

- Idem da doznam – lija sve duva -

zašto jež kuću toliko čuva.

-Eh, kuća, trice! – veli vuk zao.

-Ta ja bih svoju za jagnje dao!

Poći ću s tobom jer volim šalu,

hoću da vidim ježa – budalu!

MEDO

Dok jure dalje brzo k'o strijela,

srete ih medo, prijatelj pčela.

- Sumnjiva žurba – medo ih gleda -

možda ste našli jezero meda?

- Ne, nego maštu golica moju,
zašto jež voli kućicu svoju.
-Kućica, glupost! Moje mi njuške,
svoju bih dao za gnjile kruške.
Za sati meda dat' ću je svakom!
govori medo na jelo lakom.
-Poći ću s vama, jer volim šalu,
hoću da vidim ježa – budalu!

DIVLJA SVINJA

Sve troje jure k'o divlja rijeka,
odjednom- evo- kaljuga neka.
Divlja se svinja u njojzi banja,
pospano škilji i – jelo sanja.
- Hr-nji, junaci, sumnjiva trka,
negdje se, valjda bogovski krka?!
- Poskoči svinja, uz mnogo graje,
a vuk joj na to odgovor daje:
-Tražimo razlog, blatnjava zvijezdo,
zašto jež voli rođeno gnijezdo!
-Rođeno gnijezdo! Tako mi sala,
za pola ručka ja bih ga dala!
Poći ću s vama jer volim šalu,
hoću da vidim ježa- budalu!

PRED JEŽEVOM KUĆICOM

Svi jure složno ka cilju svom,
kuda god prođu – prasak i lom!
Pristigli ježa, glede: on stade
kraj neke stare bukove klade.
Pod kladom rupa, tamna i gluha,
prostirka u njoj od lišća suha.

Tu Ježić uđe, pliva u sreći,
šušti i pipa gdje li će leći.
Namjesti krevet, od pedlja duži,
zijevenu, pa leže i noge pruži.
Sav blažen, sretan, niže bez broja:
- Kućico draga, slobodo moja!
Palato divna, drvenog svoda,
kolijevko meka, lisnatog poda,
uvijek ću vjeran ostati tebi,
nizašto ja te mijenjao ne bi!
U tebi živim bez brige, straha
i branit ću te do zadnjega daha!

TRI GALAMDŽIJE

Medvjed i svinja i s njima vuja
grmnuše gromko prava oluja:
- Budalo ježu, bodljivi soju,
zar tako cijeniš stračaru svoju?!
Koliba tvoja prava je baba,
krov ti je truo, prostirka slaba.
Štenara to je, tijesna i gluha,
sigurno u njoj imaš i buha!
Kućicu takvu, hvališo mali,
za ručak dobar svakom bi dali!
Rekoše tako, njih troje, ljuti,
dok mudra lija po strani šuti.

JEŽEV ODGOVOR

Diže se Ježić, oči mu sjaje,
gostima čudnim odgovor daje:
- Ma kakav bio moj rodni prag,
on mi je ipak mio i drag.

Prost je i skroman, ali je moj,
tu sam slobodan i gazda svoj.
Vrijedan sam, radim bavim se lovom
i mirno živim pod svojim krovom.
To samo hulje, nosi ih vrag,
za ručak daju svoj rodni prag!
Zbog toga samo, lude vas troje
čestite kuće nemate svoje.
Živite, čujem, od skitnje, pljačke
i svršit ćete – naopačke!
To sluša lija, pa sudi zdravo:
-Sad vidim i ja, jež ima pravo!
To re e, klisnu jednom ćuviku,
a ono troje digoš e viku:
- Jež nema pravo, na stranu šala:
a i ti, lijo, baš si – budala!

KRAJ

Šta dalje bješe, kakav je kraj?
Priča uči to, potanko, znaj.
Krvnika vuka, jedna mu majka
umlati brzo seljačka hajka.
Trapavog medu, oh, kuku, lele,
do same smrti izbole pčele
I divlja svinja pade k'o kruška,
smače je zimus lovačka puška.
Po šumi danas, bez staze, puta
Ježurka Ježić lovi i luta.
Vještak i majstor u poslu svom,
radi i čuva rođeni dom.

(Mr. sc. Snježana Majdandžić-Gladić, Priče za djecu, <http://bibijana-majglad.blogspot.com/2010/03/jezeva-kucica-branko-copic.html>, 10.1.1014.)

10.2. Dječje izjave tijekom aktivnosti

Postavile smo im pitanje što se događalo u priči pa su davali odgovore poput:

- Lucija: Lija je išla od svoje kućice i onda je vuk bio iza, pa je išao s lijom, pa su sreli divlju svinju, pa su išli do ježića, pa su ga promatrali.
- Arian: I onda su oni pjevali.
- Anđelo: Medu su ubole pčele.
- Anđelo: Divlja svinja se potopila u vodi.

Pitale smo ih što im se najviše svidjelo u priči i što im se nije svidjelo.

- Erik: Najbolje mi je kad medvjeda izbodnu ose zato što je bio zločest i onda se rugao ježu.
- Lea: Meni je bilo ružno jer su rekli da je jež budala, jer je njegov dom skroman.

Zatim su oni nama postavljali pitanja poput:

- Nika: Ježevi žive u drvu?
- Tarik: Zašto se jež nije preselio kod lisice kada ona ima puno veću kuću?

Lucija (4 godine)

-Što je pisalo u priči?

Lija je išla od svoje kućice, i onda je vuk bio iza, pa je išo s Lijom, pa su sreli divlju svinju, pa su išli do ježića, pa su ga promatrali.

Arian (4,3godine)

- I onda su oni pjevali.

Lea (6,2 godine)

- Rekli su da je jež budala jer je njegov dom skroman.

Anđelo (5,3 godine)

- Medu su ubole pčele, divlja svinja se utopila u vodi.

Lucija (4 godine)

- Jejjjj, bit će kazalište.

Emma (3 godine)

- Ima ježa kućica i ima lišća.

11. LITERATURA

Knjige:

1. Gruić, I. (2002). Prolaz u zamišljeni svijet. Zagreb: Golden Marketing.
2. Ivon, H. (2010). Dijete, odgojitelj i lutka. Zagreb: Golden Marketing – Tehnička knjiga.
3. Javor, R. (2007). Odgoj kazalištem. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
4. Ladika, Z. (1970). Dijete i scenska umjetnost. Zagreb: Školska knjiga.
5. Pokrivka, V. (1985). Dijete i scenska lutka. Zagreb: Školska knjiga.
6. Vukovnić – Žunić, J., Delaš, B. (2006). Lutkarski medij u školi. Zagreb: Školska knjiga.
7. Županić – Benić, M. (2009). O lutkama i lutkarstvu. Zagreb: Školska knjiga.

Internet:

1. Integriranje umjetnosti u odgoj djece, <https://www.google.hr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=integriranje+umjetnosti+u+odgoj+djece>, 5.10.2015.
2. <http://www.alfa-portal.com/kultura-i-mladi> , posjeta: 6.10.2015.
3. <http://www.poslovnih.hr/after5/odgoj-djece-najtezi-posao-modernog-doba-170258> , posjeta 6.10.2015.
4. <http://bibijana-majglad.blogspot.com/2010/03/jezeva-kucica-branko-copic.html> , posjeta 6.10.2015.

Slike:

Slika 1. „Animacija lutke“, www.ser4kids.com (6.10.2015.)

Slika 2. „Marionete“, www.marionete.si (6.10.2015.)

Slika 3. „Lutke na štapu“, www.prakticanzivot.com (6.10.2015.)

Slika 4. „Plošne lutke“, www.maslacak.hr (6.10.2015.)

Slika 5. „Lutke sjene“, www.webograd.tportal.hr (6.10.2015.)

Slika 6. „Ručne lutke“, www.lightinthebox.com (6.10.2015.)

Slika 7. „Lutkarska dramaturgija“, www.matica.hr (6.10.2015.)

Slika 8. „Bijeli jelen“, www.klz.hr (6.10.2015.)

Slika 9. „Dijete i scena“, www.carobni-grad.hr (6.10.2015.)

Slika 10. „Djeca pažljivo slušaju upute za crtanje“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 11. „Bojaje spužvi kredama u boji“, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 12. „Izrađivanje broga za liju“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 13. „Djeca beru lišće za izradu scene“, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 14. „Paravan u izradi“, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 15. „Postavljanje scene“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 16. L.S., D.G., S.K., L.J. 3,1-5,3 god., „Medo“, štapna lutka, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 17. D.K., N.K., I.M., L.Š. 4,1-5,5 god., „Vuk“, štapna lutka, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 18. M.M., T.M., L.B., R.P. 4,3-6,4 god., „Divlja svinja“, štapna lutka, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 19. A.B., S.M., L.B., R.P. 4-6,4 god., „Zec“, štapna lutka, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 20. I.J., E.K., A.P. 2,9-4,5 god., „Lija“, lutka zijevalica, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 21. L.J.O., E.K., P.J. 2,6-3,5 god., „Ježurka Ježić“, lutka zijevalica, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 22. D.M., A.B., N.B., I.J., S.M., L.B., E.P., R.P. 3,7-5,3 god., „Lijina kućica“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 23. M.M., L.K., L.B., R.M., N.K., A.K., L.P., E.K. 2,9-6,3 god., „Kućica Ježurke Ježić“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 24. Sva djeca, 2,6-6,4 god., „Paravan za igrokaz Ježeva kućica“, fotografirala: Karla Nefat.

Slika 25. „Gotova scena za igrokaz Ježeva kućica“, fotografirala: Martina Žgrablić.

Slika 26. D.G. 4,7 god., „Ježurka Ježić i Lija razgovaraju ispred ježeve kućice“, tehnika: olovke u boji.

Slika 27. S.K. 5,3 god., „Ježurka Ježić, priča“, tehnika: olovke u boji.

Slika 28. L.S. 4,6 god., „Medo, lija i jež idu kroz šumu“, tehnika: olovke u boji.

Slika 29. D.K. 4,1 god., „Divlja svinja, lija i medvjed dolaze kod Ježurke Ježić“, tehnika: olovke u boji.

Slika 30. N.K. 4,5 god., „Jež i njegov brlog“, tehnika: olovke u boji.

Slika 31. L.J. 3,1 god., „Ježurka Ježić“, tehnika: olovke u boji.

Slika 32. I.M. 5,5 god., „Jež i lija razgovaraju“, tehnika: olovke u boji.

Slika 33. L.Š. 4,3 god., „Jež“, tehnika: olovke u boji.

SAŽETAK

U ovom radu naglasak je stavljen na dijete u scenskoj umjetnosti. Također je prikazana radionica na temu "Dijete kao scenograf" iz kolegija Lutkarstvo i scenska kultura. Cilj svake dječje predstave bi trebali biti likovi, odnosno lutke koje mogu komunicirati s publikom. Scena mora biti živa i djetetu zanimljiva. Smatram da bi aktivnosti poput ove trebale biti stalno prisutne u odgojnim ustanovama jer prilikom izvođenja djeca upoznaju sebe, svoju maštu, otkrivaju granice u vlastitom stvaralaštvu, uče se poštivati tuđe ideje i misli. Naglasak je stavljen na samu radionicu u kojoj sudjeluju djeca iz vrtićke skupine "Pingvin" u dobi od 3 do 7 godina. Opisan je način na koji djeca rade i pristupaju aktivnostima, način na koji su doživjeli scenu te samu lutku na toj sceni. Odgojitelj je zapravo taj koji po prvi puta uvodi dijete u svijet lutkarstva i scenske kulture, te upoznaje dijete s lutkom kao bitnim čimbenikom u dječjem razvoju. U ovom sam radu pokušala objasniti što je zapravo scenografija za dijete te kako ona utječe na njegov razvoj kao individue, kako djeca funkcioniraju prilikom timskog rada te koliko su zapravo spremni na rad u grupi.

SUMMARY

In this paper the emphasis is placed on the child in the performing art. A workshop has also been presented there (theme; „Child as a production designer“ from the course Puppetry and stage culture). The goal of each child's play should be characters or puppets which can communicate with the audience. The scene must be alive and interesting for children. I consider that activities such as these should be constantly present in educational institutions because during the performance children get to know themselves, their imagination, they reveal limits in their own creativity, and they learn to respect other people's ideas or thoughts. The accent is on the workshop in which the children from the pre-school group „Penguins“, age 3-7 participated. The way in which children work has been described, as well as the approach to their activities, the way in which they experience the scene itself and the puppet on the very scene. The educator is actually the one that for the very first time introduces the child in the world of puppetry and stage art, and who gets to know the child with the puppet as an important factor in child's growth. In this paper I tried to explain what actually scenography is for a child and how it affects on its development as individuals, how children function during team work and how much they are actually ready to work in a group.